

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 04.02.2009, sp. zn. 8 Tdo 46/2009, ECLI:CZ:NS:2009:8.TDO.46.2009.1

Číslo: 1/2010

Právní věta:

I. Jestliže si jednatel společnosti s ručením omezeným svévolně přisvojí svěřené peníze, které s ohledem na ustanovení § 40a, § 49a obč. zák. získal do majetku této obchodní společnosti její druhý jednatel trestným činem podvodu podle § 250 tr. zák. (srov. č. 36/2008 Sb. rozh. obč.), spáchá - za splnění dalších předpokladů - trestný čin zpronevěry podle § 248 tr. zák., a nikoli trestný čin podílnictví podle § 251 tr. zák. *) Trestným činem zpronevěry je v takovém případě způsobena škoda na majetku společnosti s ručením omezeným, nikoli na majetku osob, na jejichž úkor byl předtím spáchán trestný čin podvodu.

II. Předmětem útoku trestného činu podílnictví podle § 251 tr. zák. **) je cizí věc získaná trestným činem jiné osoby než podílníka, přičemž není rozhodné, jakým trestným činem se tak stalo. Převedením na sebe nebo na jiného podílník získává dispoziční moc nad věcí, která byla získána trestným činem, a směřuje k realizaci užitku z věci, ať už pro sebe, nebo pro jiného. Jde však vždy o převedení s vědomím nebo souhlasem osoby, která ji získala trestným činem. Pokud by jednání, jímž dochází k převodu dispoziční moci na podílníka, bylo samo trestným činem proti majetku, nejde o podílnictví, ale o příslušný jiný trestný čin. *) Poznámka redakce: Nyní podle § 206 tr. zák. a § 214 tr. zák. **) Nyní podle § 214 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 04.02.2009

Spisová značka: 8 Tdo 46/2009

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Podílnictví, Škoda, Zpronevěra

Předpisy: § 248 odst. 1 tr. zák.

§ 248 odst. 4 tr. zák.

§ 251 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného Mgr. M. O. proti rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27. 8. 2008, sp. zn. 3 To 99/2008, jako odvolacího soudu v trestní věci vedené u Krajského soudu

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci ze dne 13. 6. 2008, sp. zn. 29 T 2/2007, byl obviněný Mgr. M. O. uznán vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák. ve znění novely provedené zákonem č. 265/2001 Sb. a odsouzen podle § 248 odst. 3 tr. zák., § 35 odst. 2 tr. zák. za tento trestný čin a za trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 147 odst. 1 tr. zák., jímž byl uznán vinným rozhodnutím Okresního soudu v Přerově ze dne 30. 6. 2000, sp. zn. 1 T 177/2000, a za trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák., jímž byl uznán vinným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 9. 2002, sp. zn. 34 T 4/2001, k souhrnnému trestu odnětí svobody na pět let a šest měsíců, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 49 odst. 1 tr. zák., § 50 odst. 1 tr. zák. mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu v obchodních společnostech a družstvech včetně jejich zastupování na základě plné moci v oblasti podnikání zprostředkovatelská činnost v oblasti obchodu a služeb, nákup zboží za účelem dalšího prodeje a prodej mimo zboží uvedené v příloze 1 až 3 živnostenského zákona a výroba textilní a oděvní s výjimkou barvení látek a přízí v trvání pěti roků. Současně byl zrušen výrok o trestu z rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 9. 2002, sp. zn. 34 T 4/2001, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Rozsudek soudu prvního stupně napadli odvoláními státní zástupce Krajského státního zastupitelství v Ostravě - pobočka v Olomouci a obviněný Mgr. M. O. Odvolání státního zástupce podané v neprospěch obviněného směřovalo proti jeho výroku o vině i trestu a proti oběma těmto výrokům bylo zaměřeno i odvolání obviněného. Rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 27. 8. 2008, sp. zn. 3 To 99/2008, byl z podnětu odvolání státního zástupce podle § 258 odst. 1 písm. b), d), e) tr. ř. rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu zrušen. Podle § 259 odst. 3 tr. ř. bylo nově rozhodnuto tak, že obviněný Mgr. M. O. byl uznán vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák. ve znění zákona č. 265/2001 Sb. a odsouzen za tento trestný čin a současně i za trestný čin neodvedení daně, pojistného na sociální zabezpečení, na zdravotní pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti podle § 147 odst. 1 tr. zák., kterým byl uznán vinným trestným příkazem Okresního soudu v Přerově ze dne 30. 6. 2000, sp. zn. 1 T 177/2000, za trestný čin podvodu podle § 250 odst. 1, odst. 3 písm. b) tr. zák., kterým byl uznán vinným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 9. 2002, sp. zn. 34 T 4/2001, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 30. 4. 2003, sp. zn. 5 To 23/2003, a za trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák., kterým byl uznán vinným rozsudkem Okresního soudu v Kroměříži ze dne 6. 9. 2005, sp. zn. 1 T 125/2002, podle § 248 odst. 4 tr. zák., § 35 odst. 2 tr. zák. k souhrnnému trestu odnětí svobody na šest roků a šest měsíců, pro jehož výkon byl podle § 39a odst. 2 písm. c) tr. zák. zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 49 odst. 1 tr. zák., § 50 odst. 1 tr. zák. mu byl uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu výkonu funkce statutárního orgánu v obchodních společnostech a družstvech včetně jejich zastupování na základě plné moci v trvání pěti roků. Podle § 53 odst. 1, § 54 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému uložen peněžitý trest 100 000 Kč. Současně byl zrušen výrok o trestu z rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 11. 9. 2002, sp. zn. 34 T 4/2001, a výrok o trestu z rozsudku Okresního soudu v Kroměříži ze dne 6. 9. 2005, sp. zn. 1 T 125/2002, jakož i všechna další rozhodnutí na tyto výroky obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Odvolání obviněného Mgr. M. O. bylo podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítnuto.

Proti označenému rozsudku odvolacího soudu podal obviněný prostřednictvím obhájce v zákonné lhůtě dovolání v rozsahu odpovídajícím výroku o vině i trestu. Odkázal na důvod dovolání uvedený v §

265b odst. 1 písm. g), e) tr. ř. a namítl, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku a na jiném nesprávném hmotně právním posouzení a že trestní stíhání bylo proti němu vedeno, ačkoliv podle zákona bylo nepřípustné. Obviněný předeslal, že podle jeho názoru nebylo prokázáno, že fyzicky disponoval částkou 17 500 000 Kč, je si však vědom, že skutkový stav již nemá možnost zpochybnit. Pro posouzení jeho viny je ale významné právní hodnocení toho, jak a kým byly tyto finanční prostředky získány, jaký byl jejich původ a právní osud. Bylo zjištěno, že tyto prostředky, nebo převážnou většinu z nich, tj. cca 15,1 mil. Kč, získal Ing. R. Š. svou trestnou činností, za niž byl odsouzen ve věci vedené u Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci pod sp. zn. 29 T 7/2004. Vrchní soud považuje takto získané finanční prostředky, představující výtěžek trestné činnosti, za finanční prostředky náležející společnosti K., spol. s r. o., a smlouvy o půjčkách (o finanční výpomoci) takto sjednané Ing. R. Š. za relativně neplatné. Tyto prostředky, pokud by byly v pokladně společnosti, slouží podle soudu k úhradě závazků uvedené společnosti. S tímto právním názorem dovolatel nesouhlasil a zastával názor, že pokud by někdo další, v daném případě on, měl spolupůsobit tak, že by trestnou činností jiného nabyté finanční prostředky dále použil pro sebe či s nimi nakládal nezjištěným způsobem, potom by se mohl dopustit trestného činu podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák., a nikoliv trestného činu zpronevěry. Měl za to, že byl nesprávně uznán vinným trestným činem zpronevěry, a nemohl být uznán vinným ani trestným činem podílnictví, poněvadž ten by již byl promlčen a jeho trestní stíhání nepřípustné. Uzavřel, že měl být zproštěn obžaloby, anebo jeho trestní stíhání zastaveno. Obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud napadený rozsudek Vrchního soudu v Olomouci zrušil a aby tomuto soudu přikázal věc znovu projednat a rozhodnout.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství se do konání neveřejného zasedání k dovolání obviněného nevyjádřil.

Nejvyšší soud jako soud dovolací zjistil, že dovolání je podle § 265a tr. ř. přípustné, že je podala včas oprávněná osoba a že splňuje náležitosti obsahu dovolání ve smyslu § 265f odst. 1 tr. ř. Shledal však, že dovolání obviněného je zjevně neopodstatněné.

Podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

Dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl uplatněn relevantně, poněvadž obviněný zpochybnil správnost právního posouzení skutku, jímž byl uznán vinným odvolacím soudem. Z hlediska napadeného rozhodnutí a obsahu dovolání obviněného je významná otázka, zda skutkem, jak byl zjištěn soudy obou stupňů a popsán v rozsudku odvolacího soudu, byly naplněny všechny zákonné znaky trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák., či zda jednání obviněného vykazuje znaky trestného činu podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák.

Trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák. se dopustí, kdo si přisvojí cizí věc, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu velkého rozsahu. Podle § 89 odst. 11 tr. zák. se škodou velkého rozsahu rozumí škoda dosahující nejméně částky 5 000 000 Kč.

Naproti tomu trestného činu podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák. ve znění zákona č. 265/2001 Sb. (který přichází v úvahu z hlediska zásad ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák.) se dopustí, kdo ukryje, na sebe nebo jiného převede nebo užívá věc, která byla získána trestným činem spáchaným jinou osobou, získá-li takovým činem prospěch velkého rozsahu.

Z tzv. právní věty výroku o vině rozsudku odvolacího soudu se podává, že soud považoval za naplněné znaky trestného činu zpronevěry, které spočívají v tom, že obviněný si přisvojil cizí věc, která mu byla svěřena, a způsobil na cizím majetku takovým činem škodu velkého rozsahu.

Podle skutkových zjištění odvolacího soudu se obviněný trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák. dopustil tím, že v době od 15. 4. do 23. 10. 1998 v Přerově, jako společník a jednatel společnosti K., spol. s r. o., se sídlem v P., převzal z pokladny této společnosti finanční hotovost ve výši 17 500 000 Kč s tím, že tyto peníze použije na úhradu záloh provize za obstarání úvěru ze Smlouvy o zprostředkování obchodního úvěru, kterou dne 15. 4. 1998 jako zástupce společnosti K., spol. s r. o., údajně uzavřel se zprostředkovatelem M. – M. B., se sídlem v D. (dále jen M.), a na úhradu zálohy kupní ceny motorové nafty, která měla být dodána na základě kupní smlouvy, kterou dne 27. 7. 1998 jako zástupce společnosti K. údajně uzavřel s prodávajícím M., přičemž uzavření uvedených smluv a předání peněz společnosti M. pouze předstíral, neboť tyto smlouvy, pokladní doklady a směnky byly pouze fiktivní, a peníze v celkové hodnotě 17 500 000 Kč, které od společnosti K., spol. s r. o., převzal a ze společnosti je vyvedl, použil nezjištěným způsobem, čímž způsobil spol. s r. o. K. škodu ve výši 17 500 000 Kč.

Obviněný nesouhlasil s tím, že svým činem mohl způsobit škodu v uvedené výši právě obchodní společnost K., spol. s r. o. Polemizoval s názorem odvolacího soudu, že skutek spočívající ve vyvedení, resp. převedení a užívání finančních prostředků získaných trestnou činností jiného jednatele obchodní společnosti realizovanou v její prospěch je trestným činem spáchaným ke škodě této obchodní společnosti, a vyjádřil přesvědčení, že se z jeho strany mohlo jednat toliko o trestný čin podílnictví ve vztahu k primárnímu trestnému činu podvodu, jehož se dopustil Ing. R. Š.

Nejprve je nezbytné říci, že odlišnost rozsudků soudů obou stupňů byla založena na tom, že podle soudu prvního stupně obviněný výše popsáním jednáním způsobil škodu nejméně 2 400 000 Kč, zatímco rozsudkem odvolacího soudu byla škoda stanovena na částku 17 500 000 Kč. Z odůvodnění rozsudků soudů je zjevné, že rozdíl těchto částek, tj. celkem 15 100 000 Kč, představuje částku, kterou Ing. R. Š. jako jednatel společnosti K., spol. s r. o., získal podvodným jednáním a vložil ji do pokladny společnosti.

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 20. 7. 2005, sp. zn. 29 T 7/2004, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 8. 3. 2006, sp. zn. 3 To 153/2005, byl obviněný Ing. R. Š. uznán vinným trestným činem podvodu podle § 250 odst. 1, 4 tr. zák. ve znění zákona č. 265/2001 Sb., jehož podstata spočívala v tom, že jako jednatel obchodní společnosti K., spol. s r. o. se sídlem v P., oprávněný jednat jménem společnosti ve dnech 31. 7. až 22. 10. 1998 vylákal na podkladě smluv o půjčce, o dočasné finanční výpomoci od poškozených obchodní společnosti P., spol. s r. o. se sídlem v P., J. B. a Z. S. a k jejich škodě celkem částku 15 100 000 Kč, ačkoliv znal velmi špatnou ekonomickou situaci společnosti K., spol. s r. o., když věděl, že v letech 1997 a 1998 například neměla dostatek finančních prostředků na výplatu mezd, resp. úhradu obligatorních odvodů státu, a věděl, že není schopna hradit dříve poskytnutou půjčku ve výši 10 000 000 Kč, přičemž spojoval-li za takového stavu způsobilost společnosti K., spol. s r. o., vrátit konkretizované půjčky s obchodními aktivitami, které údajně hodlal realizovat její druhý společník M. O., nedisponoval právními ani jinými prostředky, kterými by mohl jejich průběh kontrolovat či ovlivňovat, relevantním způsobem si neproověřil reálnost uskutečnění zamýšlených transakcí, neproověřoval ani vážnost vůle či způsobilost M. O. realizovat údajně zamýšlené obchodní operace, naopak o obchodní aktivity, které M. O. nikdy nebyly realizovány, blíže neprojevil žádný zájem, takže vzhledem k uvedenému a s ohledem na velmi krátké lhůty stanovené na vrácení půjček, nejméně musel být srozuměn s tím, že půjčené peníze společnost K., spol. s r. o., nebude schopna řádně a včas vrátit, k čemuž také ve skutečnosti došlo. Podle zjištění soudu prvního stupně nebyla vyvrácena obhajoba tohoto obviněného, že všechny takto opatřené peníze předal M. O., který je měl použít na zabezpečení řádného chodu společnosti, z čehož soud dovodil, že tím, koho obviněný o částku 15 100 000 Kč obohatil, byla právě společnost K., spol. s r. o.

Soud prvního stupně uzavřel, že obchodní společnost K., spol. s r. o., se nikdy nestala vlastníkem půjčených peněz ve výši 15 100 000 Kč, poněvadž úkony, při kterých došlo k půjčení peněz, jsou

neplatné. Za těchto okolností jí pak ani v důsledku jednání obviněného Mgr. M. O. nemohla být způsobena škoda v celkové výši 17 500 000 Kč, ale pouze 2 400 000 Kč. Tento soud sice zdůraznil, že si je vědom, že skutková podstata trestného činu zpronevěry nevyžaduje, aby osoba, která pachateli věc svěřila, byla jejím vlastníkem, ale v konkrétním případě se tato obecná zásada podle něj nemůže uplatnit, poněvadž by se vytvořila situace, kdy na podkladě jednoho z rozsudků stejného soudu by škoda v částce 15 100 000 Kč poškozeným spol. s r. o. P., Z. S. a J. B. vznikla v důsledku podvodného jednání již odsouzeného Ing. R. Š., zatímco druhý rozsudek by deklaroval, že škoda týměž poškozeným vznikla v důsledku zpronevěry obviněného Mgr. M. O. Soud se zabýval také možností kvalifikovat skutek obviněného Mgr. M. O. jako spolupachatelství či účastenství na trestném činu podvodu spáchaném odsouzeným Ing. R. Š., nebo podílnictví podle § 251 tr. zák., ale tuto možnost odmítl s argumentem, že „je věc, v negativním slova smyslu, poznamenána stavem důkazní nouze“ a že překážkou mu je i popis skutku v obžalobě a důsledná aplikace obžalovací zásady.

Odvolací soud právní závěry soudu prvního stupně nesdílel. Ztotožnil se s odvolacími námitkami státního zástupce a ve shodě s ním konstatoval, že pro právní kvalifikaci jednání obviněného je podstatné, jaká škoda poškozené společnosti K., spol. s r. o., vznikla. Z tohoto hlediska je podle něj rozhodné, zda-li právními úkony provedenými jménem této společnosti tehdejším jednatelem Ing. R. Š. byla společnost vázána a nastaly-li všechny právní důsledky z takto učiněných úkonů, tj. půjček od věřitelů P., spol. s r. o., Z. S. a J. B. Pokud se jim přizná relevance, došlo na jedné straně k příjmu hotovosti 15,1 mil. Kč do hospodaření společnosti, na straně druhé pak ke vzniku závazku společnosti vůči jmenovaným věřitelům. Byla-li trestnou činností obviněného tato peněžní částka zpronevěřena, ztratila společnost K., spol. s r. o., zdroj k úhradě již předtím existujícího závazku a škoda vznikla právě jí, nikoliv jejím věřitelům, třebaže i oni byli jednáním obviněného nepřímo dotčeni tím, že byla snížena platební schopnost spol. s r. o. K. S odkazem na judikaturu Nejvyššího soudu (především rozhodnutí sp. zn. [21 Cdo 826/2005](#), ale i sp. zn. 29 Cdo 1635/2005) hodnotil, že v důsledku jednání Ing. R. Š. nedošlo automaticky k neplatnosti předmětných smluv o půjčkách a naopak došlo k právním důsledkům, které z nich vyplývají. Jmenovaní věřitelé své povinnosti vůči společnosti K., spol. s r. o., faktickým převodem částky 15,1 milionů Kč splnili a neplatnost smluv o půjčkách nenamítli. Společnosti K., tak vznikl závazek vypůjčené prostředky vrátit. Soud prvního stupně podle něj proto pochybil, pokud výši škody stanovil pouze na částku 2 400 000 Kč, ač i on vzal za prokázané, že obviněný vzhledem ke svému postavení ve společnosti měl faktickou moc nad jejími penězi a převážnou část takto svěřených peněz ve výši nejméně 17 500 000 Kč ze společnosti vyvedl. Skutek obviněného proto při odpovídající úpravě výše způsobené škody právně kvalifikoval jako trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák.

Dovolací soud souhlasí s právním názorem odvolacího soudu a ve shodě s ním je přesvědčen, že obviněný popsáním jednáním způsobil skutečně škodu 17 500 000 Kč a nikoliv jen 2 400 000 Kč, jak udává soud prvního stupně.

Předmětem útoku trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. je cizí věc, která byla pachateli svěřena, tj. byla mu odevzdána do faktické moci s tím, aby s ní nakládal určitým způsobem. Praxe soudů dlouhodobě zastává názor, že se nevyžaduje, aby osoba, která věc pachateli svěřila, byla jejím vlastníkem. To ostatně nezpochybnil ani soud prvního stupně, ale způsob, jakým reagoval na konkrétní aplikaci této zásady v posuzované věci, nelze akceptovat. Odvolací soud správně zdůraznil, že pro obviněného byly věci cizí jak peníze získané ve prospěch společnosti K., spol. s r. o., podvodným jednáním Ing. R. Š. v celkové výši 15 100 000 Kč, tak její další peněžní prostředky ve výši 2 400 000 Kč pocházející z jiných zdrojů. Podle dovolacího soudu není sporu o tom, že pokud obviněný z pokladny společnosti převzal ke konkrétnímu účelu 17 500 000 Kč, aniž by je použil k tomuto předem stanovenému účelu ve prospěch této společnosti, ale užil je nezjištěným způsobem a nikoliv pro společnost, způsobil na cizím majetku škodu právě ve výši 17 500 000 Kč.

Obviněný a též soud prvního stupně zastávali názor, že poškozeným ohledně celé částky nemohla být

společnost K., spol. s r. o., poněvadž co do částky 15 100 000 Kč byly peníze získány podvodným jednáním jednatele společnosti Ing. R. Š., a nemohly se tak nikdy stát jejím vlastnictvím pro neplatnost (absolutní) právních úkonů, na jejichž podkladě byly pro společnost získány, v důsledku čehož nemohla být společnosti ani škoda v této výši způsobena. Tuto argumentaci nelze přijmout, poněvadž není významné, zda společnost byla či nebyla vlastníkem těchto peněžních prostředků. Zákonným znakem skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák. je (mimo jiné) způsobení na cizím majetku škody velkého rozsahu. Cizím majetkem nelze rozumět jen věci, ale případně i pohledávky a jiná práva a penězi ocenitelné jiné hodnoty. Zcela správně proto odvolací soud připomněl, že byla-li trestnou činností obviněného Mgr. M. O. i tato peněžní částka zpronevěřena, ztratila tím společnost K., spol. s r. o., zdroj ke splnění závazku vůči svým věřitelům P., s. r. o., Z. S. a J. B. a v tomto smyslu došlo k újmě vyjádřitelné v penězích (tj. škodě) na jejím majetku, nikoliv na majetku jmenovaných věřitelů.

Jakkoliv nejsou pro stanovení výše škody na cizím majetku v důsledku jednání obviněného zásadně významné závěry, zda smlouvy o půjčkách uzavřené podvodným jednáním Ing. R. Š. byly právními úkony absolutně, či naopak relativně neplatnými, odvolací soud ku podpoře správnosti svých závěrů opodstatněně odkázal i na judikaturu civilních soudů. Ve smyslu rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2006, sp. zn. 21 Cdo 826/2004 (publikován pod č. 36/2008 Sb. rozh. civ.), smlouva, při jejímž uzavření jeden z účastníků úmyslně předstíral určitou vůli se záměrem, aby tím vyvolal u druhého účastníka omyl nebo aby tím využil jeho omylu, není neplatná podle ustanovení § 37 odst. 1 občanského zákoníku (nadále obč. zák.) pro nedostatek vážné vůle nebo podle ustanovení § 39 obč. zák. pro rozpor se zákonem. Podvodné jednání jednoho z účastníků smlouvy při jejím uzavření je důvodem neplatnosti smlouvy podle ustanovení § 49a tohoto zákoníku, jehož se může úspěšně dovolat jen druhý účastník smlouvy (§ 40a obč. zák.). Jinými slovy taková smlouva je platná až do doby, než je její neplatnost namítnuta, přičemž účinky neplatnosti nastávají okamžikem, kdy projev oprávněného, jímž se dovolává relativní neplatnosti, dojde druhému účastníkovi smlouvy. Za tohoto stavu by peněžní prostředky, byť získané podvodným jednáním Ing. R. Š., byly ve vlastnictví společnosti K., spol. s r. o., a jejich zpronevěřením by škoda vznikla bez jakýchkoliv pochybností právě jí, poněvadž jmenovaní věřitelé se neplatnosti smluv nedovolávali.

Pro úplnost nutno dodat, že naprosto stejné závěry o výši škody na cizím majetku by bylo nutno učinit i pro případy absolutní neplatnosti smluv či relativní neplatnosti smluv, pakliže by se druhý účastník smlouvy její neplatnosti dovolal, poněvadž v obou případech by bylo poskytnuté plnění plněním z neplatného právního úkonu, a tedy bezdůvodným obohacením, který by musela obchodní společnost, v jejíž prospěch byly takové neplatné smlouvy uzavřeny, vydat (§ 451 obč. zák.), a zpronevěřením finančních prostředků by i v takovém případě ztratila zdroj k uspokojení takového nároku.

K trestnému činu podílnictví podle § 251 tr. zák., jehož aplikace se dovolatel domáhal, je třeba v obecné rovině uvést, že předmětem útoku je cizí věc získaná trestným činem jiné osoby než podílníka, přičemž není rozhodné, jakým trestným činem se tak stalo. Takovými trestnými činy jsou ale zpravidla trestné činy krádeže, zpronevěry, podvodu, ale též kupř. přijímání úplatku, vydírání apod. Podílnictví napomáhá tomu, aby byl zachován stav vytvořený základním trestným činem, tj. předchozím, na který podílnictví navazuje. Převedením na sebe nebo na jiného podílník získává dispoziční moc nad věcí, která byla získána trestným činem, a směřuje k realizaci užitku z věci, ať už pro sebe, nebo pro jiného. Věc může být převedena např. darem, koupí, směnou, může se tak stát úplatně i bezúplatně, není ani rozhodné, z jakého důvodu podílník na sebe věc získanou trestným činem spáchaným jinou osobou převedl (k tomu např. usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. [8 Tdo 1421/2005](#)). Jde však vždy o převedení s vědomím nebo souhlasem osoby, která má takovou věc u sebe. Pokud by jednání, jímž dochází k převodu dispoziční moci na podílníka, bylo samo trestným činem proti majetku, nejde o podílnictví, ale o příslušný jiný trestný čin. A právě o takovou situaci se

jednalo v posuzovaném případě.

Obviněný na sebe v postavení jednatele společnosti s ručením omezeným peněžní prostředky ve výši 17 500 000 Kč z pokladny této společnosti nepřevvedl s jejím souhlasem a vědomím bez dalších podmínek, ale výlučně proto, aby je použil k určitému účelu - na úhradu záloh provize za obstarání úvěru ze Smlouvy o zprostředkování obchodního úvěru a na úhradu zálohy kupní ceny motorové nafty ve prospěch této společnosti. Obviněný však peníze k tomuto účelu nepoužil, uzavření uvedených smluv a předání peněz pouze předstíral a peněžní prostředky použil nezjištěným způsobem. Není úkolem dovolacího řízení zabývat se otázkou, zda čin obviněného skutečně vykazuje znaky trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák., jak uzavřely soudy obou stupňů, či spíše podvodu podle § 250 tr. zák., obviněný námitku této povahy totiž neuplatnil, ale je zjevné, že posoudit jej toliko jako trestný čin podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák., jak tvrdí dovolatel, předně koliduje se stávajícími zjištěními soudů, které nečinily součástí svých zjištění poznatek, že obviněný věděl o tom, že peněžní prostředky nacházející se v pokladně společnosti byly získány podvodným jednáním dalšího jejího jednatele. I kdyby takové zjištění ale učinily, posouzením činu pachatele spáchaného za takových okolností jen jako trestný čin podílnictví podle § 251 tr. zák. by nebyly vystiženy všechny jeho z hlediska trestného práva významné charakteristické znaky a jeho skutečná povaha. Nad rámec řečeného dovolací soud poznamenává, že námitky obviněného a jeho právní závěry jsou soustředěny k dispozici s částkou 15 100 000 Kč, podvodně ve prospěch společnosti vylákanou Ing. R. Š., zcela ale ponechávají stranou jeho další dispozici s částkou 2 400 000 Kč, která nepocházela z trestné činnosti spáchané jinou osobou.

Odvolací soud nepochybil, pokud jednání obviněného kvalifikoval jako trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák. Z důvodů, jež byly vyloženy, není možné skutek kvalifikovat jako trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, odst. 3 písm. c) tr. zák. a nelze akceptovat ani dovolatelův názor, že skutek měl být posouzen jako trestný čin podílnictví podle § 251 odst. 1 písm. a), odst. 3 tr. zák. (ve znění zákona č. 265/2001 Sb.). V důsledku toho je nevěcná i jeho námitka, že proti němu bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv bylo podle zákona z důvodu jeho promlčení nepřipustné, již argumentoval ve prospěch existence důvodu dovolání uvedeného v § 265b odst. 1 písm. e) tr. ř.

Pachatele trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák. lze potrestat odnětím svobody na pět až dvanáct let, trestnost tohoto činu tedy zaniká uplynutím promlčecí doby, jež činí podle § 67 odst. 1 písm. b) tr. zák. dvanáct let. Trestní stíhání obviněného pro skutek kvalifikovaný jako trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, 4 tr. zák., totožný se skutkem, pro který na něj byla podána obžaloba a jímž byl uznán vinným napadeným rozsudkem, bylo zahájeno usnesením Policie České republiky - Správa St. kraje, služba vyšetřování policie a vyšetřování, pracoviště V., ze dne 18. 7. 2006, ČTS: PSM-96/OL-2006, usnesení bylo doručeno obviněnému dne 19. 7. 2006 (jeho obhájci 22. 8. 2006). Se zřetelem k těmto zjištěním je jasné, že promlčecí doba do sdělení obvinění neuplynula a že bylo-li proti obviněnému vedeno trestní stíhání, nebylo z jím tvrzeného důvodu nepřipustné.

Nejvyšší soud proto zjevně neopodstatněné dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl. Rozhodl tak v neveřejném zasedání za splnění podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř.